

targa < trasca etc.). Però ultra la complicada seqüència de fets fonètics poc corrents, ja caldria començar admetent que es perdés consciència de la composició en el suposat *MANUPOSITA en època tan remota que es prestés a sonoritzar la -P- com a intervocàlica. Postulat ben inversemblant.

Hem vist que ja en el S. XVI s'usava *enllambordar* i *desenllambordar*, i també hi ha un testimoni barceloní d'*allambordar* el 1645 (*AlcM*). D'altra banda sembla que va existir *llombarder*: «examinarem» escrivia Carreras Candi (BCEC 1910, 189) referint-se a la zona Sobrarbe-Ribagorça «les parets exteriors de Casvas, anotant-hi algunes senyals de picadrets o *llombarders*, que a continuació donam». Encara que allí no dona document concret d'aquest *llombarder* 'picapedrer', crec que en efecte existí, com a derivat de *L(l)ombardia* 'Itàlia', d'on vingueren tants constructors d'edificis eclesiàstics en la nostra època romànica (recordem la inspiració itàlica dels bells campanars pirinencs occidentals i ribagorçans, així com l'origen que indico de *LLASTRA*). No fóta inconcebible, doncs, que d'això sortís un metatitzat **llomborder* i **enllambordar*, *all-* > *enllamb-*, *allamb-*, dels quals es podria haver extret secundàriament *llaborda*. Però també això és una construcció molt més hipotètica i aventurada que l'etimologia per manlleu francès, tant que no la hi gosaríem oposar seriosament, almenys si no es troba més documentació dels hipotètics escalons intermedis.

DERIV.: Vegeu-los supra. *Llambordada* 'gran taca d'oli'. D'aquest mot, amb aplicació figurada a una altra mena d'esguerro, o del corresponent verb (*a*)*llambordar* em sembla derivar-se el matoroní *llamborna* 'esguerro gros fet a una xarxa' (*AlcM*, *llambornar*, *BDC* xiv, 35), si bé contaminat per *EMBORNALS* que també designen un forat en una barca.

Llambrada, *llambrar*, *llambre*, *llambrec*, V. *llambregar* *Llambrega*, V. *llampresa* i *llambregar* *Llambregada*, V. *llambregar*

LLAMBREGAR, 'veure (alguna cosa) amb un cop d'ull, mirar-la amb intensa vivor', que també s'ha usat amb el sentit de 'resplendir amb centelleig', mot inseparable de *llambregar*, sobretot balear, 'emetre raigs guspirejants', que probablement és derivat del català antic *lambre* (també *llambre*), variant d'*AMBRE* 'resina translúcida i de colors notables (sempre més o menys brillants)', sovint usada com a joiell daurat; *llambregar* resulta de *llambregar* per influència de *llampegar* (de *LLAMP*), a causa del llampegueig de les mirades llambregants. □ 1.ª doc.: 1805 i *llambregada* ja en alguna cançó tradicional que data almenys del S. XVIII, potser del XVI o XVII; *llambretjar* princ. segle XIX, Febrer Cardona.

El primer lexicògraf que registrà el mot és Belv. (1805) «*llambregar* tr. circumspicere; *llambregar la vista* f <rase> metafòrica: atendre, estar ab cuydado, *despavilar los ojos*, omnia circumspicere», que encara que amb tècnica definidora deficient, dona a entendre el sentit i matís del mot; «mirar ab atenció y curiosi-

tat tot lo que alcanza la vista», Lab. 1840; el qual en l'ed. de 1864 hi afegeix *llambregada* «mirada viva y ràpida, fogosa, encesa, intencionada»: en efecte és el substantiu el que sempre ha estat de bon tros més usat i té precisament aquest matís.

I en aquest sentit el trobem en unà de les versions antigues de la gran cançó del Comte N'Arnau: «Qu'és lo que us ix per la boca - Comte l'Arnau? / Qu'és lo que us ix per la boca - valga'm Déu, val! / —Malas paraulas qu'he ditas - muller lleyal / --- / Qu'és això que us ix pels ulls - Comte l'Arnau? / qu'és --- valga'm Déu val. / —Són las malas *llambregadas* qu'he dadas - muller lleyal / --- / qu'és lo que us ix per l'aurella, - Comte l'Arnau? / --- / Són flamas de foc que 'm creman, / muller lleyal / ---», així en la primera ed. del *Romlo*. de MilàF (1853), corresponent a la versió B de l'ed. de 1882 (de provinença no ben aclarida, però cf. el vol. Pujol-Puntí, p. 49), que en la 2.ª ed. (78.43) ho reemplaça per la lliçó que li dona En Giró de Vic «malas miradas qu'he dadas ---» de text més adotzenat, i que almenys en aquest vers, deu ser menys antic.

De fet veiem que el geni del gran poeta prefereix *llambregades*, en la seva versió eterna: «—Què és això que us ix pels ulls, / comte l'Arnau? / --- / valga'm Déu val! / —Són les males *llambregades*, / muller lleial, / són les males *llambregades* / ---». D'aquí atrenca després, en la part creativa del poema: «Ei, nostramo, la soldada! / —Quina soldada voleu? / --- / la que soufeu haureu. / D'aquella ja no n'hi ha prou: / volem el sou i el bou. / —¿Per què em parreu amb 'questa ira, / com si fos un malfactor? / Veig les vostres *llambregades* / resplendir en la foscor: / van seguint-me, van seguint-me / --- / Valga'm Déu, ¿també a vosaltres / per mes vies haig de dur? / ---» (xii, 19c; xvi, 9).

Els trobem sovint en els escr. Renaix., començant per l'*Atl.*: «Cau y s'ensorra, 'l colga sovint l'ona negrenca: / d'ahont cerca refugi ne surt feréstec orc / --- / la *llambregantia* ullada de fera monstrosa / seguint, tantost lo copsa son ample coll obert, / y ensopegant les serres de sos caixals, l'hermosa / fa ohir son escarfall en l'horrorós concert», *Atl.* (vi, 67a, ja l'*ull llambregant* en la versió de 1867). Verdager mostra predilecció per l'ús intr., en què significa 'centellejar': «Així, al aclucarse lo sol, van, a més corre, / sos raigs, com rierades d'or fos vers Occident / --- / Mes entre'ls plec del ròssec daurat, que'l jorn retira, / desencastades perles, *llambrega* algun estel: / espurnes que restaren d'aquella immensa pira, / petjades, ay!, del astre gegant que umplia 'l cel», *Atl.* (vii, 7b); «far grandíós que un promontori amaga, / darrera 'l Pirineu lo sol s'apaga, / y'ls ulls d'alguna estrella se veuen *llambregar*: / no tan brillants ni tan amunt com elles / s'obiren en lo bosc altres estrelles / y s'ou un cant de cèltica tonada ressonar: / del bosc de Canigó són los fallayres / que dansen, fent coetejar pels ayres / ses trenta enceses falles --- / se veu entre fumades lo bosc *llampeguejar* / ---», *Canigó* (i, 29c).¹

Us intransitiu que no és sols de Mn. Cinto: «defen-